

***EGYSZERŰSÍTETT
ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ***

***SAJÓKAZA, KÖZCÉLÚ HÁLÓZATRA CSATLAKOZÓ NAPERŐMŰ
LÉTESÍTÉSE I. ÜTEM MÓDOSÍTOTT TERÜLET***

az

ASTROKAZ KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG

megrendelésére
készítette:

A

VÁRKAPITÁNYSÁG
NONPROFIT ZRT.

2020

1. AZ ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ TÁRGYA, ELKÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, KÉSZÍTŐI

1.1. Az előzetes régészeti dokumentáció (ERD) tárgya: Sajókaza, közcélú hálózatra csatlakozó naperőmű létesítése I. ütem módosított terület

1.2. A tervezett változtatás helyszíne: Sajókaza, külterület, 0108/11, 0108/4, 0110, továbbá a 0111/12, 0111/13, 0111/14, 0111/15, 011/16, 011/17. A naperőmű tervezett területe jelen tervezési fázisban 75,5 ha.

1.3. Az ERD megrendelője: ASTROKAZ Korlátolt Felelősségű Társaság

1.4. Az ERD megrendelésének célja: Engedélyezési eljárás

1.5. Készítette: Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.

1.6. Az ERD elkészítése során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (továbbiakban: Kötv.) és a Kormány, a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendeletének (továbbiakban: Korm. R.) előírásait alkalmaztuk.

1.7. A Korm. R. 38. § (1) bekezdése alapján az ERD próbafeltárás elvégzése nélkül, egyszerűsített ERD-ként készült.

1.8. A projekt a 184/2020. (V. 6.) Kormányrendelet értelmében *nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásként* valósul meg.

2. RÉGÉSZETI ÉRTÉKVIZSGÁLAT, LELŐHELY-DIAGNOSZTIKAI VIZSGÁLATOK

2.1. Adattári, szakirodalmi, térképészeti adatgyűjtés

A tervezett beruházás helyszíne a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található Sajókaza község külterületén, a településtől 2,2 km-re keletre, a 0108/11, 0108/4, 0110, továbbá a 0111/12, 0111/13, 0111/14, 0111/15, 011/16, 011/17. ingatlanokon. A telkek a Sajókaza – Szuhakálló út déli oldalán, a Sajókazai Hulladékkezelő Centrummal szemben találhatóak, és lenyúlnak a Sajó gátjáig. A leendő naperőművet annak felénél kelet-nyugati irányban keresztezi egy Sajó-folyónak tartó bővíztű csatorna.

A terület lejt a Sajó irányában, legmagasabb pontja az északi végén 141,3 mBF, legalacsonyabb része 133,2 mBF. A területet rét, legelő művelési ágban hasznosítják, csak egy kisebb része szántó. A történeti térképek tanulsága szerint főleg a Sajó szabályozás előtti árterékhez tartozó területekről van szó. Jelenleg a Kacolai-kaszáló és a Kazai-kaszáló dűlőkhöz tartozik.

A közhiteles lelőhely-nyilvántartás, a múzeumi adattári, szakirodalmi, térképészeti kutatások során, a tervezett beruházás által érintett területen és 250 méter széles övezetében ismert (nyilvántartott) régészeti lelőhelyhez kapcsolódó információt, vagy régészeti lelőhelyre vonatkozó adatot nem találtunk.

Ugyanakkor a történelmi adatokat vizsgálva kitűnik, hogy a Sajószentpéter és Kazincbarcika közötti területen volt egy Kacola nevű település, amely az Árpád-kortól a XVI-XVII. század fordulójáig létezett. A Kacolai-kaszáló dűlőnév eredhet a fent említett elpusztult falunévből is. A Kacola név a kanca szóból ered, tehát valószínűleg egy lótenyésztésből élő faluval kell számolni. A jelenlegi legelők alkalmasak voltak az állattartásra, ugyanakkor nem gondoljuk, hogy az elpusztult falut a beruházás területén kell keresni. Az vagy a beruházási területtől keletre található Sóstó-mellék-dűlő magaspartján, vagy inkább a beruházási területtől nyugatra kb. 300 m-re található Úregyháza-dűlő magaspartján kell keresni.

A tervezett beruházás akkori, 42,8 ha területén 2020. április 29-én Aranyos Annamária, Gere Gábor, Kalli András, Lukács József, a Várkapitányság Nonprofit Zrt. munkatársai végeztek terepbejárást.

Az északi rész, a Kacolai-kaszáló-dűlő jelenleg rét, terepet járni nem lehet rajta.

Innen a Sajó töltésén a leendő naperőmű déli szélére mentek. A Kazai-kaszáló-dűlő nagy része legelő, de a beruházási terület nagy része szántó volt. Ezen a részen a terepbejárás során nem került elő még szórvány régészeti leletanyag sem. Ugyanakkor a terület már a Sajó árteréhez tartozik.

A középkori faluhelyet nagy valószínűséggel rejtő Sóstó-mellék-dűlő gyepe, míg az Úregyháza-dűlő nagy része legelő terület. Kisebb része szántó, amit a bejárás idején őszi gabona fedett.

A vizsgált területet az T.1.1.1. – T.1.1.5. sz. térképmellékleteken ábrázoltuk. A térinformatikai állományok a digitális melléklet „*Térinformatika*” mappájában érhetők el.

2.2. Az értékvizsgálat eredményének összefoglalása

Az értékvizsgálat során végzett adatgyűjtés során a közhiteles lelőhely-nyilvántartás, a múzeumi adattári, szakirodalmi, térképészeti kutatások során, a tervezett beruházás által érintett területen és 250 méter széles övezetében nem találtunk ismert (nyilvántartott) régészeti lelőhelyhez kapcsolódó információt.

Az értékvizsgálat során elvégzett 2020. április 29-i régészeti terepbejárás során a tervezett beruházás területe a fedettség miatt nem volt kutatható. A terepbejárás során régészeti

leletanyag nem került elő. A tervezett beruházás területén régészeti lelőhelyet nem lehetett azonosítani. A tervezett beruházás területének topográfiai viszonyai nem kedveztek a emberi megtelepedés számára a régészeti korszakokban, ezért a beruházás földmunkái során kicsi a valószínűsége ismeretlen régészeti jelenségek előkerülésére.

A Kacola középkori falu valószínűsíthető helyét a fenitek alapján nem itt kell keresni, hanem a beruházási területtől keletre, vagy nyugatra.

A beruházás módosított területén – kiemelve a tavasszal nem vizsgált bővítési területet – legelő található.

A vizsgált területet az 1.1. – 2.2. sz. térképmellékleten ábrázoltuk, a térinformatikai állományok a digitális melléklet „Terinformatika” mappájában érhetők el.

3. FELTÁRÁSI PROJEKTTERV

3.1. A változtatási szándékok ismertetése

Megrendelő a vizsgált területen napelemes erőmű és kapcsolódó kiegészítő elemek kialakítását tervezi jelenleg kb. 75,5 ha nagyságú területen. A Megrendelőtől csupán annyi információ érkezett, miszerint a napelemes erőmű tartószerkezeteken elhelyezett napelemek, kapcsolódó inverterek, továbbá transzformátorok lesznek létesítve. A panelek, a transzformátorok és a központi inverterek pontos helyéről a tervezés jelenlegi szakaszában a Megrendelő nem tudott pontos információkkal szolgálni. Az erőmű területén létesítendő elektromos vezetékek rendszer tervezése egy későbbi fázisban történik meg, így a kábelárkok leendő helyeiről nem tudott adatot szolgáltatni. A Megrendelőtől csupán annyi információ érkezett, miszerint a kábelárkokat 1,2 méteres mélységben és 0,8 méteres szélességben tervezik kialakítani. Az alapozási terveket illetően a Megrendelőtől csupán annyi információ érkezett, miszerint az erőművek cölöpöző technikával fognak készülni jellemzően IPE gerendákkal, amelyek cölöpözői mélysége 1,5-2 méter lesz.

3.2. Örökségvédelmi hatáselemzés, örökségvédelmi hatáscsökkentő javaslatok

A régészeti értékvizsgálat keretében elvégzett régészeti terepbejárást a tervezett beruházás területének fedettsége miatt nem lehetett elvégezni. A tervezett beruházás pufferezónája a növényi fedettség és beépítettség miatt nem volt kutatható. A Feltárási projekttervben javasolt megoldások csak a beruházás reprezentatív módon vizsgálható területeire érvényesek.

A vizsgálható területet az 1.1. – 2.2. sz. térképmellékleten ábrázoltuk, a térinformatikai állományok a digitális melléklet „Terinformatika” mappájában érhetők el.

A régészeti értékvizsgálat során, a tervezett beruházás földmunkái által érintett területen nem azonosítottunk olyan helyben megtartandó örökségi elemeket, amelyeket a Korm. R. 21. § (3) bekezdés alapján a földmunkával el kell kerülni.

A megrendelő által átadott műszaki adatok és a régészeti értékvizsgálat eredményei alapján megállapítható, hogy a tervezett beruházás földmunkái ***nem érintenek ismert régészeti lelőhelyet***, ezért megelőző feltárás elvégzésére nincs szükség.

A Kötv. 23/E. § (5) bekezdése szerint: nagyberuházás megvalósítása esetén ***a kivitelezés földmunkái régészeti megfigyelés mellett végezhetőek, ennek megfelelően az egyéb feltárási módszerekkel fel nem tárt területen régészeti megfigyelést kell biztosítani*** (Korm. R. 43. § (3) bekezdés).

Amennyiben a régészeti megfigyelés mellett végzett földmunkák során régészeti lelőhely kerül elő, a jelenségeket ki kell bontani és megfelelően dokumentálni kell. A Korm. R. 35. § (1) bekezdés szerint, ha a régészeti megfigyelés során régészeti bontómunka válik szükségessé a régészeti bontómunkát – legalább a beruházási földmunkával érintett mélységig – és az elsődleges leletfeldolgozást a régészeti megfigyelés keretében kell elvégezni.

A Korm. R. 45. § szerint, ha a nagyberuházás régészeti megfigyelése során előkerült régészeti lelőhely vagy lelet a kivitelezés hátráltatása nélkül régészeti bontómunka keretében nem tárható fel, a régészeti megfigyelést végző intézmény haladéktalanul értesíti a hatóságot. A hatóság a szükséges intézkedésekről a bejelentés kézhezvételétől számított öt napon belül dönt.

A Korm. R. 46. § (1-3) bekezdései alapján, ha a megelőző feltárás vagy a régészeti megfigyelés során eredeti összefüggéseiben megmaradt régészeti emlék kerül elő, a feltárást végző intézmény három napon belül köteles bejelenteni a hatóságnak, valamint megelőző feltárás esetén értesíteni a beruházót. A bejelentett régészeti emlék elkerüléséről vagy helyszíni megtartásáról és kezeléséről, valamint a szükséges állagmegőrző intézkedésekről a hatóság húsz napon belül dönt. Ha a régészeti emlék megelőző feltárás során került elő, és a hatóság határozata alapján azt a helyszínen kell megőrizni, a beruházás során a műszaki tervezésnek és a kivitelezésnek tekintettel kell lennie az emlék megőrzésére. Ebben az esetben a feltárást végző intézmény köteles a feltárás terepi munkáinak befejezését követő tizenöt napon belül a régészeti emlékről adatot szolgáltatni a beruházónak. Az adatszolgáltatás részeként rajzi dokumentáción egyértelműen fel kell tüntetni a bontható és a helyszínen – eredeti helyükön – megőrzendő régészeti emlékeket.

3.3. A javasolt örökségvédelmi intézkedések költségkulációja

3.3.1. A régészeti megfigyelés költsége

A nagyberuházások esetén az ismert régészeti lelőhelyek területén kívül végzett földmunka régészeti megfigyelésének elszámolása óradíjas rendszerben történik, a valós teljesítés – azaz a megfigyelt földmunkák időtartama – alapján.

A régészeti megfigyelés maximált hatósági egységára 8 000 Ft/óra (nettó), de min. 36.000 Ft/nap.

Régészeti jelenségek előkerülése esetén, a *Korm. R. 8. melléklete* szerinti **régészeti bontómunka elszámolásának maximált hatósági egységára: 3 150 Ft/m² (nettó).**

3.3.2. A régészeti költségek összesen

<i>A régészeti lelőhelyeken kívül végzett földmunkák régészeti megfigyelésének nettó költsége</i>	<i>A tervezés jelenlegi szakaszában nem kalkulálható</i>
<i>Régészeti megfigyelés keretében végzett bontómunka költsége</i>	<i>Nem kalkulálható</i>
Összesen	A tervezés jelenlegi szakaszában nem kalkulálható

3.4. A megelőző feltárás időkerete

Régészeti megfigyelést a kivitelezés földmunkáinak időtartamára kell biztosítani.

3.5. A régészeti feladatellátásra kijelölt intézmény megjelölése

A beruházás a 184/2020. (V. 6.) Kormányrendelet értelmében **nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásként** valósul meg, ezért a **jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv (Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.) gondoskodik a régészeti megfigyelés ellátásáról.**

Nyíregyháza, 2020. szeptember 22.

Lukács József

régész

VÁRKAPITÁNYSÁG INTEGRÁLT
TERÜLETFEJLESZTÉSI KÖZPONT
NONPROFIT ZRT.
RÉGÉSZETI SZOLGÁLTATÁSI IRODA

766000

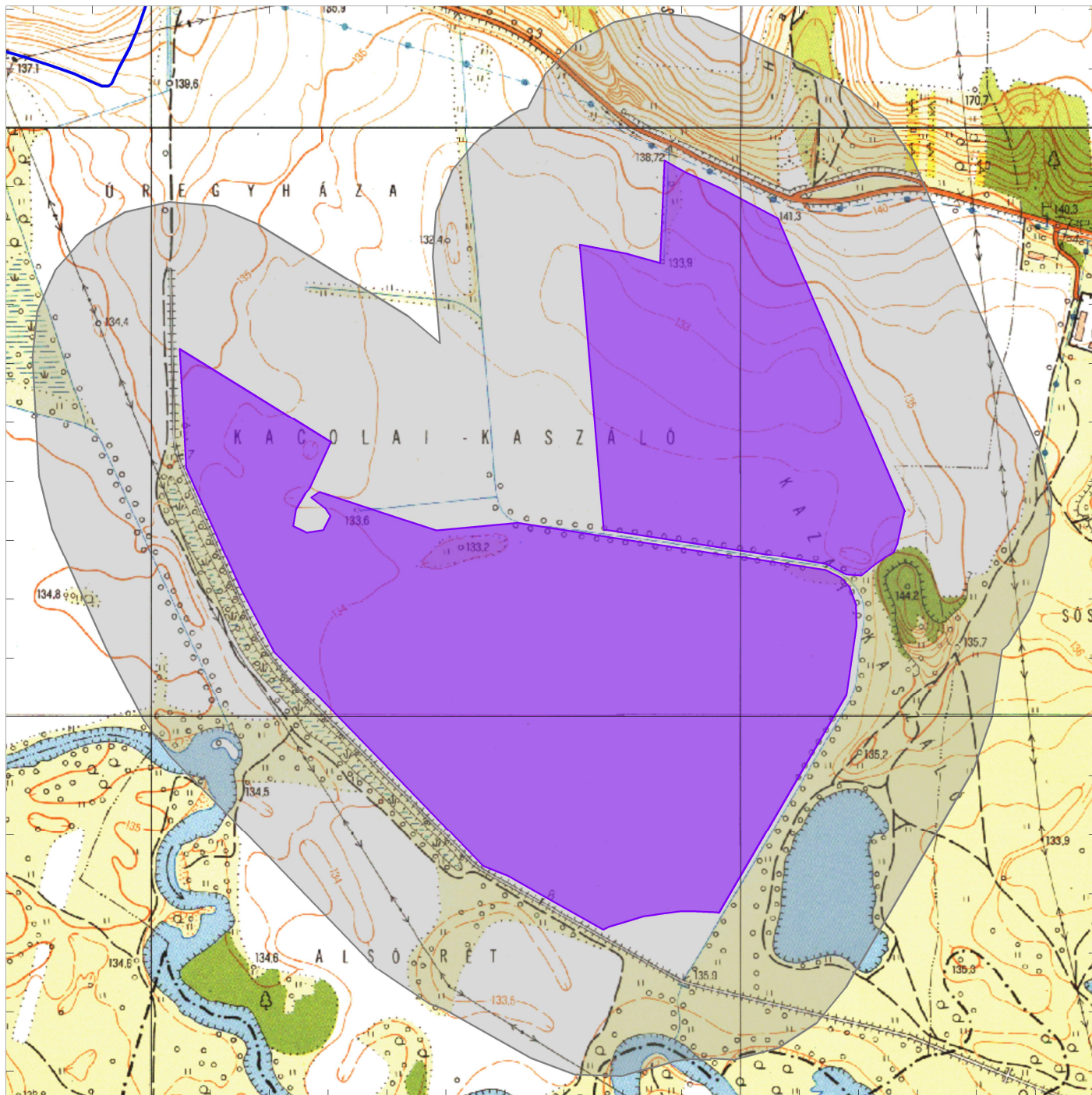
767000

328000

328000

327000

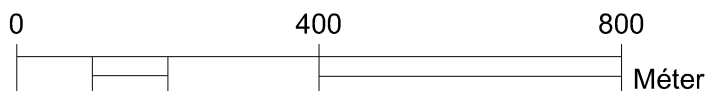
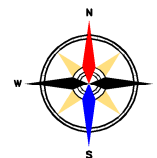
327000

766000

767000

TOPOGRÁFIAI TÉRKÉP

Méter

	A beruházás területe
	A beruházás 250 m-es övezete

 Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.	
A feltárást végezte: Várkapitányság NZRT.	
Lépték: M= 1:10000	402819 Sajókaza, Közcélú Hálózatra csatlakozó Naperörmű létesítése, módosítás
Terkeplap száma: 97-424,442	
Vetületi rendszer: Egységes Országos Vetület	
Magassági alapszint: Balti alapszint	
Geodézia és térinformatika: Várkapitányság NZRT.	Beruházó: ASTROKAZ Kft. Rajz készítésének dátuma: 2020. július Oldalszám: T 1.1.2

766000

767000

328000

328000

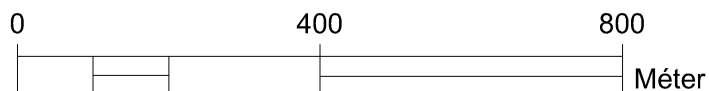
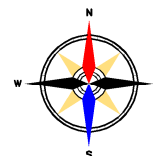
327000

327000

766000

767000

I. KATONAI FELMÉRÉS

 A beruházás területe

<div><div>VÁRKAPITÁNYSÁG NONPROFIT ZRT.</div></div>		Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.	
A felmérést végezte:		Várkapitányság NZRT.	
Lépték:	M= 1:10000	402819 Sajókaza, Közcélú Hálózatra csatlakozó Naperömlő létesítése, módosítás	
Térképlap száma:			
I. Katonai Felmérés: 20/11			
Vetületi rendszer:			
Egységes Országos Vetület			
Magassági alapszint:		Rajz készítésének dátuma: 2020. július	
Balti alapszint			
Geodézia és térinformatika:		Beruházó:	Oldalszám:
Várkapitányság NZRT.		ASTROKAZ Kft.	T 1.1.3

766000

767000

328000

328000

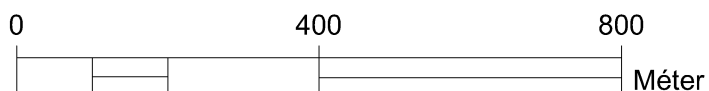
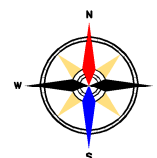
327000

327000

766000

767000

II. KATONAI FELMÉRÉS

A beruházás területe

		Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.	
A felmérést végezte:		Várkapitányság NZRT.	
Lépték:	M= 1:10000	<p>402819</p> <p>Sajókaza, Közcélú Hálózatra csatlakozó Naperőmű létesítése, módosítás</p>	
Terkeplap száma:	II. Katonai Felmérés		
Vetületi rendszer:	Egységes Országos Vetület		
Magassági alapszint:	Balti alapszint		
Geodézia és térinformatika:		Beruházó:	Rajz készítésének dátuma:
Várkapitányság NZRT.		ASTROKAZ Kft.	2020. július
			Oldalszám:
			T 1.1.4

766000

767000

328000

328000

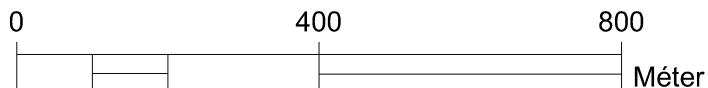
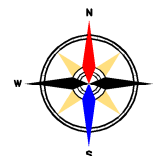
327000

327000

766000

767000

III. KATONAI FELMÉRÉS

A beruházás területe

 Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.	
A felmérést végezte: Várkapitányság NZRT.	
Lépték: M= 1:10000	402819 Sajókaza, Közcélú Hálózatra csatlakozó Naperőmű létesítése, módosítás
Terkeplap száma: III. Katonai Felmérés	
Vetületi rendszer: Egységes Országos Vetület	
Magassági alapszint: Balti alapszint	
Geodézia és térinformatika: Várkapitányság NZRT.	Beruházó: ASTROKAZ Kft. Rajz készítésének dátuma: 2020. július Oldalszám: T 1.1.5